Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Погано дуже, страх погано!
В оцій пустині пропадать.
А ще поганше на Україні
Дивитить, плакать
– і мовчать!
Тарас ШЕВЧЕНКО

№ 14 (377)
5 квітня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ПОЗИЦІЯ-ПРОПОЗИЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ КЛУБ ЗАКЛИКАЄ

Напередодні виборів до Верховної Ради України Український клуб звернувся до українців з таким.

1. Вибори парламенту, що НЕ формує уряд, НЕ контролює призначення силовиків, НЕ причетний до призначення послів, НЕ формує бюджет, НЕ впливає на процес застосування Збройних сил України у мирний час, не мають політичного сенсу і віддаляють Україну від ЄС.

2. Україноцентричне громадянське суспільство має провести інвентаризацію (персоніфікацію) усіх економічних, політичних, судових, законодавчих, виконавчих рішень, ухвалених протягом двадцяти років Незалежності.

3. Жоден з колишніх і теперішніх народних депутатів не має морального права балотуватись до парламенту-2012, бо несе цілковиту політичну відповідальність за стан справ в Україні сьогодні. Жоден з теперішніх та колишніх перших осіб у виконавчій владі (на всіх рівнях) не має морального права балотуватись до парламенту з тих же причин.

4. Україноцентричне громадянське суспільство має делеґувати до парламенту-2012 нових політиків із сучасним мисленням, доброю менеджерською командою, чіткою програмою пріоритетів на найближчий період.

5. Україні потрібна альтернатива сформованій за останні двадцять років Незалежності політичній консерві у вигляді організованого в єдиний громадсько-політичний кулак українства, україноцентричного громадянського суспільства, україноцентричної політичної сили.

6. Україноцентричне громадянське суспільство має чітко і недвозначно усвідомити українські цінності (націю як основну цінність), їхніх носіїв, прихильників і ворогів. Злочин проти Нації не має давності й не має прощення. Україножери на державних посадах вже заробили на довічне ув'язнення за свідомі дії проти української Нації. Українці мають не просто змістити їх із державних посад, а притягти до кримінальної відповідальності.

7. Головна політична битва за Україну відбудеться у 2015 році на президентських виборах. Українство покликане прийти до них ідейно, матеріально-технічно, політично, інформаційно готовим, щоб єдиний кандидат на посаду Президента від українства був сприйнятий більшістю українського суспільства і переміг у першому турі.

8. Український клуб формує на своїй базі дієвий механізм для реалізації визначених вище завдань.

Євген РОМАНИШИН,
заступник голови ОО ВУТ "Просвіта", заслужений лікар України (за матеріалами Інтернет-газети "Народний оглядач")

ДУХОВНЕ

«І мовила Марія: Величає душа моя Господа, і дух мій радіє в Бозі, Спасі моїм, бо він зглянувся на покору слугині своєї; ось бо віднині ублажатимуть мене всі роди» *(Єв. від Луки).*

СМИРЕННЯ БОГОРОДИЦІ

Не за знатне походження з царського і священичого роду по лінії батька Йоакима та матері Анни, не за привілейоване становище у суспільстві, не за високу вченість чи велике багатство (були вони вбогі, прості та скромні) і не за щось інше, а за праведне і святе життя – за смиренність, тобто за покору, вибрав Отець Небесний на Матір свого Єдинородного Сина і Спасителя всього людства Пресвяту Діву Марію.

Смирення Божої Обраниці не було короткотривалим актом, засвідченим Божому посланцеві – архангелу Гавриїлу словами: «Ось я, Господня слугиня: нехай зі мною станеться по твоєму слову!»

Все життя Пресвятої Діви і Матері Ісуса – смиренне, терпеливе, жертовне, радісне й любовне сповнення Божої волі. Виконуючи її, Вона не нарікала ні на вбогі Вифлеємські ясла, ні на вимушену й важку втечу до Єгипту, ні на постійні нападки книжників і фарисеїв на Ісуса, їхній гнів, злобу, лють і погрози жорстоко покарати Його. Не мала ні найменшої образи, ні приниження Пресвята Матір, коли Її Син з безмежної любові до всіх, засвідчуючи Божу справедливість говорив: «Хто чинить волю мого Отця, що на небі, той – мій брат, сестра і мати». Не могли порушити смиренного стану душі Марії і хвилини великого духовного піднесення й радості людей, коли Христа славили, хвалили і з великої любові дякували Йому за звільнення від злих духів, зцілення і воскресіння.

Великою спокусою було втратити душевну рівновагу, незворушний спокій і мир й упасти, нехай і в найменший, але гріховний стан переживання своєї особливості й зверхності над усіма при урочистому тріумфальному в'їзді на осляті Ісуса в Єрусалим, коли велика сила людей, віддаючи Йому царські почесті, стелячи перед Ним свій одяг і пальмові гілки, голосно вітала Його: «Осанна! Благословен той, хто йде в ім'я Господнє, ізраїльський цар!» Та найважчим випробуванням смирення Богородиці була хресна дорога Ісуса і Голгофа, на якій Його розпинали.

Чи могла бути коли-небудь на світі така матір, коли за здійснені злочини найважчими муками катували б і вбивали її сина, а вона не втрачала самовладання, була спокійною, не плакала, не ридала й не голосила?.. А тут – невинно засуджений, повний любові й милосердя, звершив так багато добра, та ще й молиться за своїх убивць і просить Небесного Отця простити їхні провини.

Ні, не могла Його Мати не переживати найбільші муки. І, здається, всі мечі світу прошили Її душу, розриваючи її на шматки. І тільки цілковита довіра Небесному Отцеві, якому дала обіцянку сповнити Його святу волю, і на кожне слово Сина, не дали Пресвятій Матері впасти. Це і було досконале смирення.

Завдяки цій чесноті були виправдані й спаслися митар, блудний син і розбійник на хресті. Вони не просто промовили кілька слів, а засвідчили щире визнання своєї гріховності й смирення, віддання себе на суд і волю Божу. Це була цілковита переміна й переродження в нову людину.

Таке смирення, розуміння і ставлення, які просить нас здобути Господь, багатьох спасли без великих подвигів і молитви.

Тож здобудьмо їх і ми, дорогі браття і сестри.

Амінь.

Михайло МЕЛЬНИК,
протоієрей

Редакція щиро вітає протоієрея Михайла із днем народження, яке отець відзначає на Благовіщення, 7 квітня, бажає плідної праці на духовній ниві, многих і благословенних літ.

З роси і води!..

ТРАДИЦІЯ

ДОРОГОЮ СТРАСТЕЙ ХРИСТОВИХ

Минулої неділі вулицями Івано-Франківська від монастиря отців-василіян до архікатедрального собору Святого Воскресіння пройшла загальноміська Хресна дорога. Очолив Хресну дорогу архієпископ і митрополит Івано-Франківський кир Володимир (Війтишин). Учасники роздумували про страсті Господа нашого Ісуса Христа. Визнання Його жертви задля людей у часі Великого посту дає можливість християнам задуматись над тим, ким є для кожного з нас Ісус із Назарету, і як нам усвідомити власне призначення та Господню волю щодо нас.

По закінченні ходи і благословенні преосвященного владики Володимира учасники вклонилися мощам св. Антонія Падевського, які виставлені в храмі до Вербної неділі, просили заступництва святого. Св. Антоній Падевський – великий чудотворець, покровитель убогих, опікун у родинних справах, охоронець від спокус.

Н. К.

ТАК ДУМАЮ

ОБДУРЮВАТИ ВСІХ ДОВГО НЕ МОЖНА

Відповідь міністра закордонних справ України Грищенка на відкритий лист п'яти міністрів закордонних справ Європейського Союзу була парадигмою, яка нагадує радянську дипломатію. Звичайно, це було забавно, тому що це було настільки кричущим! Нічого дивного. Адже Грищенко наслідує Сергія Лаврова, міністра закордонних справ Росії, і вони є випускниками однієї школи.

Найцікавіша заява, мабуть, у вступі, де Грищенко говорить: «Мені важливі факти, а не оцінки». Потім він представляє п'ять спотворень, перекручує, як старий радянський апаратник, і пропонує їх як дипломатичний докір своїм зовнішнім колеґам. Його розпирає від самовдоволення, тому що гадає, що він – вищий від своїх недоброзичливців.

Грищенко стверджує, що Україна є «прихильником європейських цінностей», але пропонує не факти, а свою оцінку, що Україна «не скочується, а крокує до повної інтеґрації». Різниця між скочуванням і крокуванням може бути лише питанням сприйняття. Потім він пропонує як доказ проґресу завершення торішніх переговорів з ЄС, замовчуючи при цьому, що в минулому році нічого не було парафовано, підписано або ратифіковано тільки тому, що Україна не змогла виконати свою частину роботи.

(Закінчення на 2 стор.)

ГІМН «ПРОСВІТІ»

Від слова Маркіяна і Тараса,
Коли обох вже не було на світі,
У княжім Львові за велінням часу
На світ благословилося «Просвіті».

Дякуєм Тобі, Ісусе Христе,
Що вберіг нас від духовної руїни.
Нині просвітянське товариство –
Перше у сторожі України.

З ім'ям «Просвіти» станемо, братове,
Супроти всякої неправди і недолі,
Щоби святились наші віра й мова,
Як цвіт у лузі, як пшениця в полі.

До світла, до науки, до культури
Веде «Просвіта» і зове у лави:
«Єднаймося – й засяє небо хмуре
Від сонця Української Держави!»

Михайло ШАЛАТА,
професор Дрогобицького педагогічного університету, член Національної спілки письменників України

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

ДО РОБОТИ!

Відбулася звітно-виборна конференція Городенківського районного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. Головою райоб'єднання одноголосно обрали О. Я. Юрковського, спеціаліста відділу освіти райдержадміністрації, головою «Молодої Просвіти» – Л. В. Гев'юк, педагога-організатора Городенківської гімназії. Обрали також керівні органи об'єднання – Правління, Раду, Контрольно-ревізійну комісію.

Важливо відзначити, що за пропозицією керівника Клубу української інтеліґенції заслуженого лікаря України Р. В. Блонського, Клуб колективно увійшов у «Просвіту» і став її асоційованим членом. Відзначили активність «Молодої Просвіти».

У конференції взяли участь лідери районних організацій «Батьківщина», КУН, «Свобода», що ще раз підтверджує роль «Просвіти» як об'єднавчої сили суспільства. В роботі конференції взяв участь і виступив голова ОО ВУТ «Просвіта» С. В. Волковецький.

Вл. інф.

ЗНАЙ НАШИХ!

ПРОСВІТЯНИН – НАЙКРАЩИЙ СПОРТСМЕН

Колеґія головного управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації підбила підсумки роботи фізкультурно-спортивних товариств, відомств та закладів щодо розвитку спорту, вищих досягнень за 2011 рік. За високі спортивні досягнення, показані на Всеукраїнських та Міжнародних змаганнях нагороджувались спортсмени з олімпійських і не олімпійських видів спорту. Нагородили спортсменів, тренерів, керівників спортивних закладів та відомств, федерації спорту.

Серед удостоєних нагород – і просвітянин Василь Кричун. Він нагороджений кубком «Найкращий спортсмен-ветеран 2011 року».

Наш кор.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс – **91083**

ДО ДІЇ!

ЩОБ НЕ СТАТИ РАБАМИ

З приходом до влади в Україні коаліції на чолі з Партією реґіонів та її вождем Януковичем, пост міністра освіти дістався відвертому україножобу й ворогу незалежності України – Дмитрові Табачнику. За сталінсько-брежневських часів, як видно з його поглядів, він – патріот антинародного геноцидарного режиму СССР, зоологічно відданий колоніальному минулому.

Відчуваючи, що Україна може назавжди вийти з-під старшобратньої опіки Москви, Кремль добачив у особі Табачника людину, яка може повернути хід історії у бажаному для московських узурпаторів напрямі. І той радо взяв на себе цю антинародну місію.

Москві треба, щоб нелюдські факти історії, факти геноциду українського народу, здійснювані століттями кремлівськими володарями, витерти з пам'яті нашого народу, засліпити молоде покоління українців байками про спільну російсько-українську історію, про «дружбу народів», розквітлу на горах трупів.

Ненаситний московський вовк, вигодований на крові й муках десятків народів, убравши овечу шкуру, хоче повернути собі таку ласу жертву – Україну й обернути українців на таких же рабів, на яких Путін і Медведєв обернули росіян. У цих людожерських планах Кремль дістав невтомного помічника й поплічника – міністра освіти. Завдання Кремля таке: виховувати українців патріотами не України, і не Росії, а патріотами режиму Сталіна, роль якого перебрали Путін з Медведєвим.

З перших днів на посту Табачник почав переробляти підручники історії. Предмет історії у школах незалежної держави мусить виховувати молоде покоління патріотами своєї країни. Чи є у світі така незалежна держава, яка виховує своїх громадян патріотами не своєї землі, а патріотами іншого, на ділі, ворожого, режиму?

Патріот незалежної держави мусить діставати на лекціях історії правду, а не бути задурманеним брехнею. Історію призначено давати молодому поколінню правдиву картину взаємовідносин між владою і народами протягом перебігу світових подій. Саме цього – правди – міністр освіти не хоче вчити дітей. Учить дітей неправди, але це – місія аґента чужої держави.

Першим ділом, Табачник став заперечувати штучну природу сталінського голодомору, чого не робив протягом попередніх Президентів, стараючись, як і решта реґіоналів, зображати з себе патріота України, тримаючи за пазухою камінь антиукраїнських, антинезалежницьких планів. Тепер з історії України викинули факти боротьби українського народу за свою незалежність, факти про героїв-козаків, факти про революційні дії українців на Східних і Західних землях у революційні часи 1917–1922 рр. Він викинув з підручників факти про Холодноярську республіку, про крутянських героїв, про героїчні дії повстанців УПА, про боротьбу за незалежність України С. Бандери та Р. Шухевича і про Помаранчеву революцію.

Бачивши слабку реакцію української еліти, влада виключила предмет «Історія України» з навчальних програм загальноосвітніх шкіл. Нема історії України, отже, нема й України. Це те, чого до нестями жадає Путін: він практикує у своїх виступах милу його серцю назву Малоросія. Малоросія – це вигадка Петра Несамовитого, і Путін хоче цю назву відродити. Не буде України – буде Малоросія. Так Табачник кладе фундамент для наступного кроку: проголошення України Малоросією. Цей крок має здійснити нечесно обрана Верховна Рада у жовтні цього року.

Нащо Путіну ця реформа?

Бо він хоче бачити українців у тих самих постолах, у яких він узув росіян. За патріотичними великодержавними ідеями про «русскій мир», якими він оплутав росіян, лежить нехитра вигадка – закріпити досмертно своє панування в Росії. У Путіна нема вибору: якщо він допустить демократичні вибори, його не оберуть, а раз так, то його жде доля Чаушеску, Мубарака, Мілошича, Каддаффі. І він затуманює росіян шовіністичним дурманом, жде, коли до рабів-росіян буде приєднано й рабів українців. Чи хоче Янукович стати жертвою Путіна?

Але хай собі як знають. Нам треба спитати себе: чи хочемо ми стати рабами шовіністичної маячні кремлівських ліліпутів?

Якщо ми не усунемо цю владу, завтра будемо рабами у милій серцю Путіна Малоросії. І будуть рабами не тільки українці україномовні, будуть рабами й українці російськомовні, будуть рабами і росіяни в Україні, як і росіяни в Росії.

Чи ми хочемо цього?

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

ПОДВИГ

ПОЗНАЧЕНИЙ МІТКОЮ БЕЗСМЕРТЯ

У ніч на 21 січня 1978 року, в День Злуки, Олекса піднявся на Чернечу гору в Каневі. З собою мав дві каністри з бензином і запальничку. Був 15-градусний мороз, багато снігу. Охорона музею Тараса Шевченка сховалася в теплі, та й Олекса розрахував свої дії так, щоб йому ніхто не заважав – тому вибрав нічний час. Чотири рази обійшов могилу Т. Шевченка (залишилися сліди на снігу). Спустився до схилу гори, звідкіля видно Дніпро. Розкидав близько тисячі заздалегідь виготовлених власноруч листівок. Підійшов до самого краю гори і облив себе бензином. Дістав ножа і запальничку. Натиснув на гачок запальнички – все тіло спалахнуло факелом. Уранці його знайшли. Повідомили в міліцію.

Олекса довго і важко йшов до цього кроку – акту самоспалення. Він розумів, що «оборону тримають тільки ті, хто залишився живим». Він бачив тотальне нищення українського народу й усього українського, усвідомлював, що здатних тримати оборону залишилося мало, тому «кожний жовнір» мав велику ціну. Але він також бачив, що більшість уже припинила оборону. Постколоніальний, постгеноцидний і знекровлений голодомором народ був виснажений і значною мірою знищений. Залишалися діти тих, хто дивом урятувався, діти зрадників і тих, хто погодився бути такими, як зайди, – неукраїнцями. Вони розуміли: вижити зможуть, якщо будуть, «як усі», як сіра маса. Та Олекса бачив, що навіть у цій обплутаній брехнею «масі» живуть настрої протесту. Щоб розбурхати людську свідомість, іншого засобу, ніж стати «смолоскипом» для свого народу, Олекса не бачив. 6 січня 1978 року в останньому прощальному листі до дружини він написав: «Я ішов простою дорогою, тернистою. Не зблудив, не схибив. Мій протест – то сама правда, а не московська брехня від початку до кінця. Мій протест – то пережиття, тортури української нації. Мій протест – то прометеїзм, то бунт проти насилля і поневолення. Мій протест – то слова Шевченка, а я його тільки учень і виконавець». Хоч радянська влада зробила все, щоб замовчати чи оббрехати подвиг Олекси Гірника, правда про нього і його чин живуть і діють.

У Івано-Франківську по вулиці Шевченка біля меморіальної дошки Герою відбулося молодіжне віче. Про подвиг цього великого українця говорили юні ліцеїсти, син Олекси Євген Гірник, секретар міської ради Руслан Марцінків, народний депутат Зіновій Шкутяк та інші.

Наш кор.

Народжений сто років тому в Богородчанах. Останні роки свого життя провів у Калуші.

Навічно приписаний до олімпу Героїв України.

Колись ще в молодості сказав знакові слова: «Я б хотів умерти за Україну; все життя йшов до цього». Видно, так йому, Олексі Гірнику, було визначено долею.

Чи міг він вибрати інший шлях, зробити інакший вибір?

Гадаю, що ні, бо Олекса був із тієї когорти борців за Україну, що козаки, січові стрільці, вояки УПА, Василь Стус, шістдесятники. Нині таких людей або мало, або їх нема. В усякому разі, їх не чути й не видно. Напевно, часи такі меланхолійно-байдужі, які іноді можуть вибухати вулканами народного гніву і як ті вулкани згасати, дрімаючи до пори, до часу.

Але народові потрібні люди, подібні до Олекси Гірника, щоб сколихнути тиху заводь життя. Навіть якщо про це нічого не буде відомо загалу.

Навіть якщо це не зашкодить системі. Але воно є, це відбувається, і жертва ніколи не буває марною, особливо коли вона принесена на вівтар незалежності України.

Нині, на жаль, звання Героя України дещо змарґіналізоване і навіть опущене з його високого чину. Але Олекса Гірник – Герой України – справжній, він з тієї плеяди Героїв, що Степан Бандера, Роман Шухевич...

...Олекса Гірник навмисне вчинив своє самоспалення тихо, непомітно, без публічності й демонстрації. Це справді, як спалах серед глупої ночі більшовицької окупації, як точка повернення до нового витка боротьби за правду України.

Золотий спокій радянської влади закінчувався і Олекса Гірник був предтечею незалежності України. А тому він – у високому сонмі безсмертних. І там перебуватиме.

Василь БАБІЙ,
лауреат премії ім. О. Гірника

ПОЛІТАНАЛІЗ

ЩО Ж НАМ ПРОПОНУЮТЬ?

На перший погляд, закон про громадські організації нормальний, його позитивно оцінив єврокомісар Стефан Фюле. Та чи відповідає він меті нашого суспільства – відродити автентичне активне громадське життя як основу справжньої демократії? Не є секретом факт – в Україні немає сильних автентичних громадських організацій, а питомо автентичні реально слабкі. І владно-політична система не зважає на них. Відповідно не потребує доведення аксіома про штучність української демократії. На жаль, новий закон про громадські організації не додає оптимізму. Адже з перших слів преамбули й означень він дивним чином вважає головним суб'єктом громадської організації не громадянина, що логічно, а особу. Ця «маленька різниця» кардинально міняє принцип побудови суспільства. Відповідальні громадяни формують інтеґроване громадянське суспільство, а просто особи – атомізоване псевдогромадянське суспільство, об'єднане споживацьким інстинктом та інстинктом виживання.

Отож «громадськими організаціями визнаються добровільні об'єднання осіб для спільного задоволення законних інтересів, здійснення та захисту прав і свобод» (Стаття 1, пункт 1). Надання громадським організаціям права утворювати міжнародні об'єднання теж служить виключно інтересам ідеальної, космополізованої особи, не зв'язаної обов'язком громадянства. Така ідея закону офіційно відкриває можливості зовнішнього впливу на вільний розвиток нашого суспільства. Дозволяти діяльність в Україні організованих елементів чужорідних громадянських суспільств – це вирощувати власний комплекс меншовартості й полегшувати чужим суспільствам (державам) просування своєї вигоди. Такі принципи однозначно програмують створення неконкурентного суспільства, яке готове здатись на волю архітекторів світу. Дивує неоднакове сприйняття законодавцем різних громадських організацій. Дія закону не поширена на:

1) політичні партії та інші добровільні об'єднання осіб, що беруть участь у виборах і референдумах;

2) релігійні організації;

3) кооперативні організації;

4) інші об'єднання осіб, утворені на підставі спеціальних законів, актів органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

Чомусь окремо виділені профспілки, можливо, як особливі школи ринкових стосунків, переорієнтовані з колишніх «профспілок – шкіл комунізму». В окрему, вочевидь, вищу касту організацій, виділені не тільки профспілки, але й організації роботодавців та інших профоб'єднань. Отже, це закон не про всі громадські організації і ніхто не подумав про те, що політичні партії є теж громадськими організаціями, метою яких є вдосконалення життя громадянського суспільства, а не звичне – здобуття влади «слугами народу».

За логікою демократії, всі громадські організації повинні утворюватись громадянами України й мати однаковий правовий статус. В умовах справжньої демократії варто дуже прискіпливо визначати допустимі рамки їхньої діяльності. Критерії обмеження, викладені у статті 3 закону, цілком відповідають моделі суспільства Особи, але для інтеґрованого громадянського суспільства аж ніяк не годяться. Не можна застосовувати типовий неконкретний радянський штамп «розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі; посягання на права і свободи людини» для заборони утворення і діяльності громадських організацій. Вживання неконкретного і не правового терміну «розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі» апріорі допускає існування цих явищ у суспільстві і дозволяє кваліфікувати під «розпалювання» будь-які дискусійні вислови в галузі етнічного життя і релігії. Кількісного визначення рівня дискусійності й культури диспутантів, що можна кваліфікувати як «розпалювання ворожнечі» в цих сферах, світ ще не придумав. Те, що хочуть кваліфікувати як розпалювання міжнаціональної і міжрелігійної ворожнечі, Українська Конституція називає інакше – обмеженням мовної, культурної, релігійної та іншої самобутності громадян.

Самобутність громадян є найвищою цінністю суспільства. Але її утвердження – справа делікатна. Наприклад, політична підтримка громадського руху за надмірні обсяги поширення російської мови, понад потреби збереження самобутності, логічно призводить до обмеження мовної самобутності етнічних українців і звужує застосування державної мови. Це потенційно провокує «розпалювання» громадянського конфлікту. Але можна вважати тими, хто «розпалює» конфлікт, і тих, хто не згоден з обмеженням поширення державної мови і мовної самобутності українців, формально керуючись бажанням особи скрізь чути свою російську мову. Отже, загальні етичні й гуманітарні норми суспільства повинні реґулюватись Конституцією. Тож у статті 3 закону краще залишити її третій пункт: «Обмеження прав, напрямів і форм діяльності громадських організацій можуть встановлюватися виключно Конституцією та законами України».

Безумовно, варто було б заборонити громадським організаціям обирати елементи символіки інших держав. Для наших порадників з Європи це видасться зайвим, але в Україні це обмеження поки що потрібне як і додаткова вимога – застосування державної мови.

Кардинальне значення має те, кого слід вважати засновниками громадської організації. Стаття 8, яка дозволяє бути засновниками іноземцям та особам без громадянства, ставить під сумнів визначення громадянської організації як об'єднання громадян, визначаючи їх основоположно як об'єднання осіб. За новим законом, наше суспільство на свій розсуд формуватимуть усі бажаючі волонтери світу, нарівні з громадянами України. Держава від імені платників податків чомусь бере на себе обов'язок однаково підтримувати, в тому числі й матеріально, всі громадські організації, не виділяючи тих, які утворені іноземними громадянами чи особами без громадянства.

Отже, хотіли кращий закон про об'єднання громадян, а одержали закон про громадські об'єднання просто зацікавлених осіб. Суб'єктом цього закону є не виключно громадянин України, а особа місцевого чи міжнародного походження. Такі громадські організації зацікавлених лише в особистих інтересах осіб не матимуть обов'язку дбати про вдосконалення української демократії і влади. Не диво, що міжнародна громадськість від такого закону в захваті, адже можна приїхати сюди трьом чужим громадянам, заснувати громадську організацію і законно домагатись своїх інтересів нарівні з тими, хто ніби й місцевий громадянин, але для аналогічної громадської діяльності не має потрібної суми твердих грошей і вільного від клопотів виживання особистого часу.

Володимир ФЕРЕНЦ

ТАК ДУМАЮ

ОБДУРЮВАТИ ВСІХ ДОВГО НЕ МОЖНА

(Закінчення. Поч. на стор. 1)

Він згадує про «масштабні реформи, проведені в Україні», але не дає прикладів і, звичайно ж, жодних доказів. Тоді, можливо, зрозумівши, що повинен представити бодай якусь статистику, він повторює найпопулярніше перебільшення режиму Януковича, що український ВВП у 2011 році зріс на 5 відсотків. Насправді ця цифра становила 4,5 відсотка, але навіть це було ілюзорним, оскільки ВВП України впав так стрімко, що навіть при 4,5 відсотка зростання ВВП в минулому році не вдалося досягти його рівня 2008 року.

Грищенко порівнює переслідування Тимошенко та Луценка і переслідування корумпованих чиновників в інших країнах. Його арґументація базується на тому, що судові рішення повинні бути дотримані. Це міркування було б правильне, звичайно, якщо припустити, що в Україні є незалежна судова система. Жоден західний експерт, який спостерігав за цими двома судовими процесами, не визнав, що процеси були справедливими. Це була пародія на суд.

Грищенко приходить до висновку: «У 2010 році Президент Янукович прийшов до влади після перемоги над Тимошенко чесно і справедливо». Але багато неурядових організацій, які проводили моніторинг, дійшли до висновку, що вибори були затьмарені залякуванням виборців у їхньому повсякденному житті й корупцією (гроші, робочі місця) виборчої комісії. Крім того, навіть більше людей голосували проти Януковича, ніж за нього.

У будь-якому випадку, результати виборів тут ні до чого, оскільки вони не дозволяють Януковичу вести себе як бандиту після приходу до влади. Більш цікавим, ніж заява Грищенка, є те, що він замовчує. Він нічого не каже про місцеві вибори 2011 року, вже проведені режимом Януковича, котрими той зміцнив свою владу. Вибори 2011 року були засуджені міжнародним співтовариством.

Урок тут такий – режим Януковича, як режим Путіна в Росії, не грає за міжнародними демократичними нормами і принципами. Вони можуть обдурити більшу частину міжнародного співтовариства час від часу, або деяку частину міжнародного співтовариства в більшості випадків, вони можуть пограти м'язами в домашніх умовах. Але не довго.

Аскольд С. ЛОЗИНСЬКИЙ

НАША ІСТОРІЯ

ГРОСБЕРГИ ІЗ РОШНЕВА

Історія села Рошнева, що у Тисменицькому районі, не так часто потрапляє на сторінки наших часописів. Проте у багатьох книгах, статтях, історичних документах розсипані перлини його минувшини. Чи вдасться їх позбирати і чи зробить це хтось у найближчі часи – не відомо.

Щоб заповнити цю прогалину, спробуємо розповісти про одну цікаву родину, яка в історії села залишила помітний слід. Взагалі уже її походження є досить цікавим. Десь у другій половині XIX ст. один львівський єврей на прізвище Гросберг закохався у дівчину-служницю з Рошнева. Як він із нею познайомився, нам з'ясувати не вдалося, але очевидним є факт, що почуття, яке спалахнуло в серцях молодих людей, було сильним.

Єврей з дівчиною утік в її рідне село, тут вихрестився і одружився з нею. В них народилося кілька дітей, однак найвідомішим був Юліан Гросберг, якого рошнівчани обирали навіть головою сільської управи. Війт і справді багато зробив для села, брав участь у спорудженні церкви, офірував для неї дзвін. Юліан Гросберг був активним і в просвітницькій праці. Він був одним із організаторів сільського товариства «Просвіта», збирав сільський фольклор.

Справу свого батька продовжили його сини Кирило та Северин. Останній теж керував сільськими осередками «Просвіти» й «Лугу», вів курси «Молодого господаря», щоб молоді селяни були умілими рільниками. За перших совітів працював касиром у кооперативі, а за других – пішов у партизанку. В підпіллі працював підрайонним господарчим, мав псевдо Незнаний. У кінці 1945 року Северин Гросберг загинув разом із шістьма побратимами у рідному селі. Його донька Ольга, 1924 р. н., теж працювала у підпіллі, була керівником Калуського надрайонного проводу ОУН, мала псевдо Степанівна. Була заарештована у лютому 1947 року й засуджена на 25 років позбавлення волі.

Сім'я Кирила Гросберга так само була патріотичною. З неї також вийшло кілька українських патріотів, які найбільше проявили себе у визвольних змаганнях за волю Української держави. Так, Василь Гросберг, 1925 р. н., на псевдо Зенко, працював керівникам Станіславського надрайонного проводу ОУН. Він загинув 6 квітня 1949 року, підірвавшись гранатою у штабній криївці «Печера». Зв'язковою УПА була і Ганна Гросберг, 1923 р. н. Її заарештували у 1947 році й засудили на 10 років за допомогу українським повстанцям. Наймолодший із Гросбергів – Юліан, 1927 р. н., на псевдо Тарас, перебував у кущі самооборони Лемка. Його, як і сестру, заарештували й засудили на 10 років. Хоча, за іншими джерелами, він працював у референтурі надрайонного проводу, напевно, під керівництвом брата, де готувались майбутні керівні кадри повстанського руху.

Разом із дітьми, на 8 років засудили і батька. Невідомою залишається доля ще одного представника цієї сім'ї – Миколи, який був серед дітей найстаршим і вчився у Львівському університеті. Може, він поєднав свою долю із містом, звідки колись до Рошнева утік його прадід?

Підсумовуючи написане, хочемо зауважити, що участь людей у громадському русі залежала від багатьох чинників. Однак на першому місці завжди стояла національна свідомість. І тут не все залежало від етнічного походження когось із представників роду. Адже Галичина була не тільки землею, де мешкали представники різних народів, але й краєм, де вони асимілювались, створюючи єдину родинну сув'язь, хоча і не завше за згодою старших представників обох сторін. Але сааме у таких родинах зі змішаною кров'ю і народжувались талановиті діти, які зуміли себе проявити й залишити після себе помітний слід у нашій історії. Гросберги із Рошнева теж не стали винятком.

Іван ДРАБЧУК,
член НСКУ, співробітник Національного заповідника «Давній Галич»

СПОГАДИ

Це – спогади одного з мільйонів українців, які постраждали від сталінських комуністичних репресій. Правдива історія життя одного з борців за волю України, ще одна згадка про тяжкі минулі часи, які пережили українці, прагнучи здобути самостійність.

І ПІДНЕВІЛЬНІ — МИ БУЛИ ВІЛЬНІ

(Продовження. Поч. у № 7, 9, 11, 13)

Отож у таборі лишились самі політв'язні. Але тяжка каторжна робота однак нікуди не ділась. Минуло ще півроку. На щастя, знайшлись добрі друзі, які мені допомогли. Якраз набирали на курси газомірів, і мене записали на заочне навчання тієї професії. Це також була відповідальна робота, тому що фактично при замірі кількості газу в шахті помилятись не можна було, інакше газ вибухав, могли загинути і робітники, і я сам. Після кожного такого випадку приїжджала комісія розслідувати причини вибухів. Бувало таке, що самі майстри не хотіли зустрічатись із комісією, то мені кілька разів доводилось пояснювати, що ми працюємо згідно інструкції, заміряючи концентрацію вибухонебезпечного газу. За висновком комісії, газоміри робили все добре. Якби були претензії, то відразу скеровували в штрафний ізолятор.

Я колеґував з багатьма бриґадирами і членами їхніх бриґад. Нас на шахті було біля чотирьох тисяч, людей різних національностей з країн Європи й Азії. Навіть важко було збагнути, що всюди в державі так багато ворогів режиму. Розмовляли ми між собою в шахті російською. Люди були різні – селяни поруч з інтеліґентами з вищою освітою. Можна було обговорювати будь-які теми, в тому числі політичні. Дуже багато було всяких пригод і ситуацій – все не опишеш. Пам'ятаю, як мене спитали: «Строк який нам дали, ми не зможемо відбути, а на випадок війни нас всіх розстріляють? Що нам робити? Який вихід з цієї ситуації?» Я сказав, що ми всі сюди потрапили не зі своєї волі. Нас тисячі й тисячі, на очах світової цивілізації. Потім ще додав: «Що буде всім, то буде вам, а також мені».

У всіх нас були великі надії на амністію. В кінці березня було оголошено про амністію для в'язнів сталінських таборів. Амністія не поширювалась на жодну категорію в'язнів, засуджених по 58 статті (політичні). Вже 16 квітня 1953 року зі зверненням до світової громадськості виступив Дуайт Ейзенхауер, президент Сполучених Штатів Америки. Його звернення було надруковане в центральних газетах Радянського Союзу, в тому числі в газеті «Правда». Стаття була розлога. Там багато було написано, зокрема про те, що ера сталінського поневолення закінчилась і наступає нова ера – ера процвітання всіх народів світу, що можливо і потрібно жити без воєн. На війни потрібно багато ресурсів, а за ці ресурси можна будувати школи, лікарні, дитячі садки й інше так потрібне для нормального життя людей. Газета через якийсь час потрапила і до нас в табір. Змушений зізнатись, що я і ще декілька моїх друзів викрали ту газету з підшивки, щоб уважно прочитати у вільний час. Перечитували статтю по кілька разів, надіючись знайти якусь підказку, що нам робити, як бути далі. Ще і ще раз передумували те, про що було написано в газеті, зродились нові думки. В Радянському Союзі змінилась влада. Відкрито стали критикувати Сталіна, що для нас здавалось чимось неймовірним. Ми трохи віджили духовно й чекали з дня на день, місяць за місяцем якихось змін. На роботу ми ходили в доброму настрої – у кожного в душі зродилась якась надія.

Прийшла весна 1953 року. В травні ще лютувала зима з морозами 20 градусів і холодними колючими вітрами. В червні сніг ще не топився, було прохолодно. В липні почалося літо, як не бувало раніше – сухе, тепле. І вдень, і вночі світило сонце, не заходячи за обрій ні на мить. Була середина липня. До нас різними шляхами надходила інформація, що в інших таборах в'язні страйкують. Почала наростати боротьба за визволення з неволі, яка висловлювалась в осквернені Леніна та Сталіна, масових невиходах на роботу, вбивствах «стукачів», неповинуванні адміністрації таборів. У страйках взяли участь не менш як сто тисяч в'язнів Речлагу.

Щодо нашого контингенту, то нам здавалося, що організувати страйк дуже тяжко, бо потрібно знати, на яку націю опиратись, хто буде керувати тією боротьбою. Я вже згадував, що тут був збір усіх національностей: росіяни, українці, поляки, німці, представники прибалтійських і азіатських республік. Крім того – австрійці, румуни, молдавани, грузини. Тяжко збагнути, коли, звідки і яка команда вийде на страйк. Також слід сказати, що ми не мали практики організації такої боротьби, а також – уміння маневрувати своїми вимогами. Я гадаю, що саме через це на нашій шахті сталася велика трагедія, про яку хочу розповісти більш детально.

25 липня. Ми, як звичайно, були в шахті на роботі. Там я зустрів товариша з Волині. Він розповів новину. Під завантаження вугіллям приходять порожні вагони, і на одному з вагонів було написано: «Якщо ви не почнете страйк 28 липня, то будете відповідати за всі наслідки!!!» Ми обидва замовкли, кожен щось думав, але вголос не говорив.

І ось 26 липня, на два дні раніше строку, що був написаний на вагоні, почався страйк одночасно на шахтному дворі і в зоні самого табору. В цей день один другому передавали слова: «Сьогодні на роботу не йдемо!» Всі розійшлися по шахтному дворі. Настав час виходу на роботу, а в шахту опускати нема кого. Зміна не вийшла, почалася біганина, а спроба загнати всіх до роботи була марною. В зоні табору наступна зміна теж вирішила страйкувати, тому що з шахти робоча зміна не повернулась на відпочинок. Так почався перший день страйку.

Увечері ми все-таки повернулись в табірну зону. Там почули новину, що керівництво табору дало наказ надзирачам шукати винних і заарештувати їх. Повз бараки вперед і назад ходив персонал надзорної служби, арештовували людей, у тому числі тих, хто під руку трапив, бо на той час явних організаторів страйку ще не було. То тут, то там починалася рукопашна бійка. Лише таким чином вдалося не допустити відправки в ізолятор арештованих друзів. Керівництво табору пішло на хитрість, забравши всіх, хто був в ізоляторах (десь вивезли їх як заручників). На другий день почалася «чистка» між в'язнями, яка зводилась до того, щоб випроваджувати за ворота тих, хто був провокатором і доносчиком. Був сформований страйковий комітет із 12 осіб, у який увійшли представники різних національностей. Комітет дав наказ:

1. Не сваритись, не битись і нікого не вбивати;
2. Без наказу комітету не робити жодного кроку;
3. Домогтись, щоб випустили всіх арештантів з ізолятора;
4. Вигнати всіх провокаторів за ворота табору;
5. Провести переговори з керівництвом табору;
6. Попросити начальника табору викликати комісію з Москви. До приїзду комісії на роботу не виходити;
7. Дати дозвіл надзорній службі проводити перевірки наявності всіх засуджених.

Василь КУШНІРУК
(Далі буде)

САТИРИЧНІ СОНЕТИ

ЗА ШИРМОЮ ЕПІГРАФА

Почую кожного.
Віктор Янукович

До Президента я пишу листа,
Аби щодня бодай по півхвилини
Він думав про героїв України,
Щоб їх було не сто й не більше ста,

А тисяча!.. Щоб їх загін зростав,
Поповнювався бажано щоднини,
Дивізією, армією став,
Щитом непробивним для Батьківщини!

Нехай тоді посміє супостат
На нашу територію поткнутись –
То доведеться стійкість їх відчуть.

А ще й тому державі нашій бути,
Бо до італій, францій чи канад
Герої в мирний час не утечуть.

ДИПТИХ

Уберите Ленина с денег!
Андрій Вознесенський

I

Поет з Москви декламував у Львові,
Що Ленін – геній, «вождь наш – навсегда»!
Складав йому подяку й шану в слові.
А ще казав: згоряє «со стида»
Від слів нікчемних, що звучать в буфеті:
«Бутылку нам давай за Ильича!»
І це в той час, коли у кумачах
Безсмертний вождь
на кожнім постаменті!
Він радив з грошей Леніна забрати,
Тоді і приводу не буде мати
Люд випивошний говорити так.
Поет поїхав. Збігло літ немало,
І в місті Лева Леніна не стало,
І грошовий новий з'явився знак.

II

Ось десять гривень. На купюрі цій
Зображення не Леніна – Мазепи.
За неї не дадуть і пляшки в склепі,
Якщо Франка не маєш в гаманці.
Зате тепер у нас своя держава.
Її не вельми люблять у Кремлі,
Та й ми на гривні кажем ще рублі.
Та не загине українська справа.
Ми з грошей Гетьмана не заберем,
Яким би не пекли нас газ-вогнем,
Все піднімаючи ціну на нього.
Мазепинська десятка дана Богом,
Дарма що хтось змиритися не може:
«За ленінську сидів я в кнайпі довше».

Іван ПАВЛІХА,
калушанин-просвітянин

ІЗ ЖИТТЯ ВЕЛИКИХ

ОДРУЖЕННЯ ІВАНА ФРАНКА

Цього року минає 125 років з часу одруження Івана Франка з Ольгою Хоружинською. Іван Франко вперше потрапив до Києва 1885 року. Мав тоді 29 років і вже був відомим.

У славетного гостя з Галичини була тільки невеличка валіза. Син педагога, видатного дослідника історії української мови та літератури Павла Житецького – Ігнат займався там перебуванням Івана Франка. Останній цікавився гуртком української громади, який заснувала Олена Доброграєва на Вищих курсах у Києві. До його членства належала курсантка Ольга Хоружинська (1865–1941). На одній із зустрічей Івана Яковича з членами дівочого гуртка Ольга Федорівна «впала йому в око». Він з нею познайомився.

Іван повернувся до Львова з багатьма враженнями й думкою одружитися з Ольгою. Він був твердо переконаний, що потрібно одружуватися з українкою. Задумане одруження з молодшою за нього на вісім років киянкою завдало письменникові чимало вагань і турбот. Доти він мав кілька знайомих панночок-галичанок. Всі вони були вчительками, але не поспішали виходити заміж за «бідного поета».

Про Ольгу розпитував у листах «певну особу», зверненнях до Олени Пчілки. У повному виданні творів Івана Франка серед усіх 64 листів, що зберігаються у фонді Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка у Львові є 15 листів до Ольги Хоружинської.

4 вересня Каменяр листом звернувся до «ласкавої пані» у такій справі: «А діло, про котре я хотів вам повідомити, ось яке: що сказали би ви, якби який-небудь галичанин, приміром я, приступив до вас із просьбою: будьте моєю дружиною, моєю жінкою».

У подальшій кореспонденції з Ольгою письменник просить писати до нього частіше. «Нехай це зовсім не конфузить вас, що не добре виражаєтесь по-українськи. Пишіть хоч і по-московськи, кажде ваше слово, на якій мові воно буде, для мене рівно дороге та миле. Адже я знаю, що вам ніде було вчитися української мови – так чого ж тут встидатися? Нехай ті встидаються, котрі не дають українцям вчитись на своїй рідній мові».

В окремому листі Іван Франко подав детальні цифри його доходів рівно в золотих ринських, а також бюджет видатків, як «літераторського життя у Львові з економічного боку», у чім запевняв Олечку ще й такими словами: «Як бачите за тим, при добрім здоров'ї й витривалій праці можна жити зовсім непогано із самого пера».

Недуга Ольги засмутила поета. «А я тут Бог зна, що вже передумав про причину вашої мовчанки». Наприкінці цього листа, написаного 4 грудня 1885 року у Львові, Каменяр бажає їй «якнайшвидше» прийти до «повного здоров'я та наперед ніколи не недужати». Він радився з багатьма вірними друзями, чи має одружуватися, чи ні з однією знайомою йому закордонною українкою. Поза всіма справами листуванням він посватався до «дорогої Олічки». Вона наприкінці року зі своєю заміжньою сестрою Антоніною Трегубовою вибралася до Львова, аби подивитися на нареченого в оточенні його звичного буденного життя.

Ольга Федорівна Хоружинська була тендітною панночкою з поміщицької родини, дворянкою з Харківщини, інститутського виховання, ентузіасткою театру, музики й літератури – дівчиною інтеліґентною.

10 січня, після різдвяних свят, які Іван Якович провів у Болехові, у листі до «дорогої Олічки» написав: «Я знаю, що ви добре роздумали свій крок і щиро бажаю, щоби вам ніколи не довелося жалувати». «По вашім від'їзді щось таке зо мною сталось, що й сам не знаю. Немов би мені половину життя взято, такий я почувся слабий, безсилий і безвладний. Се, мабуть, була натуральна реакція після тої несподіваної й великої радости, яку ви вчинили мені своїм приїздом. Як я вас люблю, Олічко. Як гаряче бажаю я бачити вас щасливою», – зізнається Іван Франко в одному з подальших листів.

В останньому посланні поет сповістив Ольгу: «Гроші на дорогу є... Бажаю вам і всім близьким щасливих свят, а нам обом – веселого та щасливого звидання» (20 квітня 1886 р.).

Каменяр одружився з Ольгою Хоружинською на 22-му році її життя. У травні вдруге приїхав до Києва. Притулок йому дали галичани в помешканні власника підприємства з продукції мінеральних вод Володимира Качали, еміґранта з Галичини. У другій половині травня нарешті відбулося вінчання у церкві Колеґії Галагана. Настав момент, коли весільна процесія пройшла шкільним двором до церкви.

Вінчав молодят о. Симеон Трегубов. За кілька днів київська жандармерія покликала його на допит, причиною якого було те, що наречений не мав для шлюбного обряду відповідних документів. Нікчемна справа скоро скінчилася без серйозних наслідків. У день шлюбу молода пара потягом у керунок на Волочиськ відбула до Львова.

В'ячеслав КУЧМА,
член Національної спілки журналістів України, м. Тисмениця

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Голові Галицького РМО «Просвіта» імені Тараса Шевченка
ОЛЕКСАНДРУ БЕРЕГОВСЬКОМУ
виповнюється 50 літ.
Шановний
Олександре Богдановичу!

За роки своєї трудової і творчої діяльності Ви зробили багато в утвердженні й поширенні просвітянських ідей, української справи взагалі. І цю лінію успішно проводите в краї, державі, за межами України.

З роси і води! Многих благословенних літ зичать Вам, шановний пане Олександре, просвітяни усього краю.

Від імені Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ПОСТАТІ

КОМПОЗИТОР ЗА ПОКЛИКАННЯМ...

«Я Коза-Дереза, за три копи куплена, півбока луплена...» Кожен з нас у дитинстві чув ці слова з української народної казки «Коза-Дереза», але мало хто знає, що цей твір на музику поклав українській композитор Микола Віталійович Лисенко.

Народився Микола Лисенко 10 березня 1842 року в селі Гриньки на Полтавщині в освіченій поміщицькій сім'ї. Батьки хотіли, щоб син виріс справжнім аристократом: вони навчали його французької мови, аристократичних манер. Проте маленькому хлопчикові це було не до душі. Він утікав з дому, щоб проводити більше часу з однолітками, які походили з простих родин. Його цікавили їхні розваги, пісні. Так у майбутнього композитора зародилась любов до рідної музики, мови, українських традицій. Уроки музики давались йому доволі легко, пальці на фортепіано швидко бігали, навіть при виконанні складних творів. Музичну освіту Микола Лисенко здобув у Ляйпцизькій консерваторії. Створення опер «Тарас Бульба», «Енеїда», «Наталка Полтавка», романсів на слова Шевченка, а також кантати, обробки, дитячі опери «Пан Коцький», «Коза-Дереза», «Зима і весна, або Снігова Краля» зробили композитора відомим не тільки на Батьківщині, а й у цілому світі.

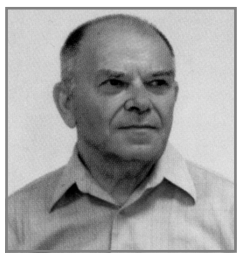
Перша опера «Коза-Дереза» стала паростком дитячого художньо-сценічного мистецтва. Риси героїв змальовані досить цікаво, кожен особливий по-своєму. Композитор був у добрих дружніх стосунках із Тобілевичем, Старицьким, Франком, які боролись за розвиток української культури. Тісна дружба з Франком позначилась на творчості композитора. У творах на слова письменника можна відчути колорит Західної України, звідки був родом сам Франко.

Але Лисенко відомий не тільки як композитор і хоровий диригент, а й як суспільний діяч (був членом Київської громади). Він є основоположником українського музичного мистецтва. Ось уже більш як півтора століття звучать твори Миколи Лисенка. Його прекрасні мелодії назавжди полонять серця справжніх поціновувачів української музики. І ми пишаємося тим, що всесвітньовідомий композитор був справжнім українцем.

Дана СЕКРЕТА, *учениця ЗСШ № 5*

НАШОГО ЦВІТУ...

ІЗ ДЖЕРЕЛА ОТЧОГО ДОМУ

Живе в Торонто у Канаді відомий і в Україні поет-пісняр Анатолій Житкевич.

Народився він 1940 року в с. Дмитрашківка на Вінниччині, самотужки опанував гру на баяні, здобув освіту в Тульчинському технікумі культосвітніх працівників, закінчив музично-педагогічний факультет Дрогобицького педагогічного інституту, загартувався на музичній спадщині Миколи Леонтовича, Кирила Стеценка, Владислава Заремби, Михайла Завадського, Лідії Липковської, Зінаїди Рибчинської, книгах Антонія Коципінського, про яких згодом написав чимало статей. Навчався у таких прекрасних педагогів як Михайло Кочерган, Василь Їжак, Богдан Базиликута. За їхньою рекомендацією співав у чоловічому хорі «Бескид» (керівник – Степан Стельмащук), вокально-хореографічному ансамблі «Пролісок». Працюючи за скеруванням у Кам'янець-Подільському інституті захопила не тільки творчістю, але й науковими пошуками і поетичним зростанням.

Доленосним у пісенній творчості став переїзд у 1974 році до Тернопільського педагогічного інституту. Активно працює зі студентськими, дитячими та юнацькими колективами, які виконують його пісні, і вже на осінь 1977 року була готова перша музична збірка «На крилах пісні». Багато пісень з цієї збірки увійшли до репертуарів виконавців, які на конкурсах здобували найвищі призові місця, пісні співає і сьогодні вже молоде покоління.

Та так зорі уклали долю, що далека Канада проклала міст, по якому злітаються сповненні спогадів, мрій, суму, радості й надії вірші та пісні до українського міста Тернопіль у видавництво «Навчальна книга – Богдан», стають книгами і розлітаються до сердець українців України, Америки, Австралії. Автор може пишатися своїми музичними збірниками «Пісенний зорепад», «Тисяча скрипок», «Я серце в пісню переллю», «Співає чисте джерело», «Музика землі» та багатьма піснями, які увійшли у навчальні посібники.

І ось ще один подарунок читачам. Наприкінці 2011 року в Тернопільському видавництві «Підручники та посібники» вийшла перша збірка співочої поезії «Обіймаю тебе любов'ю» (пісенні рядки поезії для дітей і молоді), в якій автор дає можливість створити свої мелодії. Окрім поетичних пісенних творів, присвячених матері, Україні, природі, Богові, дитинству, календарним святам, друзям-українцям, що живуть у Канаді, пан Анатолій з великим трепетом написав посвяту таким вірним патріотам України як поет Дмитро Стус, оперні співаки Василь Тисяк, Квітка Цісик, Соломія Крушельницька, музиканти Ярослав Барнич, Ігор Білозір, Володимир Івасюк.

Запалена з народження іскра Божа Анатолія Житкевича словом і мелодіями торкається дитячих сердець, тривожить сповнені прожитими роками серця, немов обіймає безмежною любов'ю і живить цілющою енергією пісенного джерела України, що піднімає настрій, плекає надію і віру українського цвіту, що по цілому світу. Його пісні співають у Нью-Йорку дует Наталки і Надійки Павлишин, який гастролює по цілому світу, на його вірші пише музику Наталя Колач-Кулинич у Торонто, співають діти в Україні, його пісні звучать у літературно-мистецькому об'єднані «Слово» в Торонто, друкуються в Канаді й Америці в українських часописах «Міст», «Новий шлях», «Гомін України», звучать на телестудії «Світогляд» і радіо «Українська пісня».

Схвалення літературної і громадської діяльності Анатолія Житкевича дають представники попередніх еміграцій з України – «Українські працівники літератури для дітей і молоді ім. Леоніда Глібова». Отож міцніє міст Канада–Україна, бо зведений він на чудових українських піснях, які, мов чисте джерело, вквітчане барвінком. А ці пісні злітають птахами з дум і серця поета-пісняра українця Анатолія Житкевича, який любить Україну й докладає всі зусилля, щоб українська пісня, українське слово жило поміж нас.

Любов ЗОРІНА

Друкуємо кілька нових поезій зі збірки «Обіймаю тебе любов`ю»

МАЕСТРО

Пам'яті Ярослава Барнича

У Клівленді могила на горбку,
Її барвінок ніжно обіймає.
Тут прах того, кого п'янкі пісні
Вся Україна знає і співає.

Вже стільки літ зоря твоя горить,
Вже стільки літ любов твоя не в'яне,
Вже стільки літ тебе в житті нема,
Маестро Барничу. О пане Ярославе!

Стою на цвинтарі, де ранки голосні,
І тихо так уста шепочуть клену
Про ті пісні веселі і сумні:
«Ох, соловію» і «Гуцулка Ксеня».
Хоч чорний камінь мокрий під дощем,
А я стою, сумую, та не плачу.
У серці – біль, у грудях – тихий щем,
Бо ніби чую й наче дійсно бачу:

– Маестро, музику! –
І музика звучала.
Маестро, музику! –
І пісня ллється знов:
«Гуцулко Ксеню,
Я тобі на трембіті
Лиш одній в цілім світі
Розкажу про любов».

СОЛОВЕЙКО З ВЕЛДІЖА

Пам'яті оперного співака Василя Тисяка

Ти насіяв пісенних мелодій
І веселих, і дещо сумних,
Щоби кожен: і пан, і добродій,
Надихались цих звуків живих.

Ти насіяв пісенних мелодій,
Щоби з них починався наш день.
Нехай кожен: і пан, і добродій,
Буде повен тих ніжних пісень.

Ті мелодії – гілки вербові,
Рушників звукове вишиття.
Це – відбитки твоєї любові,
Це – сліди від твойого життя.

Поміж гори і в будень, і в свята,
Там, де квіти цвітуть на горбі,
Ходить пісня Карпатського краю,
Що була за молитву тобі.

Не вмирають імена
Й пісня солов'їна.
Соловейка з Велдіжа
Славить Україна!

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

* * *

Господи Боже
Царю небесний,
Царю земний
Помилуй Україну,
Хорони Україну,
Допомогай Україні,
Благослови Україну.
Вірою любові,
Вірою доброти,
Вірою правди,
Вірою перемоги
Для життя, Божої слави,
Христової віри,
Щоб віра Христова процвітала,
З Богом український народ єднала...
Без Бога держави нема.

* * *

Дорога нерівна,
Дорога крута,
Якою треба іти,
Щоб до своєї держави прийти.
Треба за Господа не забувати,
Йому молитви співати,
В святій церкві й хатині,
В рідній Україні
Він – цар і владика,
Сила Його велика...
На небі і землі,
Щоб були радісні дні,
Треба єдність нації мати,
Єдність нації зберігати,
Дух свободи плекати,
Державу свою охороняти.
Моліться повсякчас.
Молитва свята дає силу до життя,
Щоб була держава, воля і слава,
Вільна Українська держава.

Іван МОВЧАН, *м. Бурштин*

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

квітень

(Закінчення. Поч. у № 13)

21 КВІТНЯ

День довкілля.

155 років від дня народження **Юрія Соломійчука** (1857–1918), голови читальні «Просвіти» у Верховині, засновника «Січей» на Гуцульщині, актора Гуцульського театру (1910–1914).

45 років з дня смерті **Івана Крип'якевича** (1886–1967), видатного українського історика, дійсного члена НТШ, академіка АН України (з 1958 р.), автора праці «З історії Гуцульщини» (1929).

22 КВІТНЯ

90 років з дня **відкриття в Подебрадах (Чехія) Української господарчої академії.**

85 років від дня народження **Володимира Джигринюка,** автора книг «З берегів Пруту» (1998), «Зорі над хвилями Пруту» (1999), уродженця с. Саджавка Надвірнянського району, який живе і працює в Коломиї.

23 КВІТНЯ

170 років від дня народження **Ореста Авдиковського** (1842–1913), українського письменника, автора повістей «Пригода Стефана Корчука» (1886), «Пильнуй свого – не забирай чужого» (1887), який доволі довго проживав у с. Мостище біля Калуша.

24 КВІТНЯ

140 років від дня народження **Северина Паньківського** (1872–1943), українського актора.

130 років від дня народження **Омеляна Лесняка** (1882–1953), командира 1-го куреня УСС, отамана УГА, згодом – коменданта 3-ої бриґади УГА.

26 КВІТНЯ

125 років від дня народження **Івана Кавалерідзе** (1887–1978), видатного українського митця (скульптора, режисера, драматурга).

27 КВІТНЯ

65 років від **початку акції «Вісла»** – депортації понад 500 тисяч українців-лемків із території Польщі.

28 КВІТНЯ

190 років від дня народження **Юрія Шкрібляка** (1822–1884), народного майстра гуцульської різьби та інкрустації, уродженця с. Яворів Косівського району.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

ПАМ'ЯТІ ПОДВИЖНИКА

На дев'яносто другому році життя перестало битися серце ветерана просвітянського руху Рожнятівщини і краю **АНДРІЯ ЮРІЙОВИЧА ШИЩАКА.**

Андрій Шищак народився в с. Сваричів. У п'ятнадцять років вступив у члени «Просвіти». Закінчив бібліотекарські і дириґентські курси при Рожнятівській філії «Просвіти», Станіславське педучилище. Працював бібліотекарем, уже з сімнадцяти років керував церковно-просвітницьким хором.

В 1946 році був заарештований і засуджений на 10 років каторги за національні переконання, пропаґанду українського слова, народної пісні та музики й за те, що шив повстанцям одяг. Покарання відбував у концтаборах Красноярського краю та в Казахстані. Але не зламався духом. У таборах організував український хор із земляків-каторжан. Хористи-просвітяни часто виступали на місцевих оглядах художньої самодіяльності та на республіканських конкурсах в Алма-Аті й завжди здобували призові місця.

Після повернення із заслання з 1958 по 1982 р. працював учителем музики в рідному селі й водночас керував шкільним та церковним хорами. Буквально донедавна був реґентом церковного хору і займався просвітницькою справою.

За плідну працю на просвітницькій ниві нагороджений медаллю «Будівничий України».

Просвітяни краю глибоко сумують за своїм побратимом і висловлюють щире співчуття рідним та близьким.

Хай пухом буде йому українська земля, а Всевишній прийме його душу в оселях праведних.

Від імені Правління ОО ВУТ«Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ